

Herpai Zoltán kiállítása



A Képcsarnok szegedi Gulácsy Lajos Termében festménybemutatót rendeznek Herpai Zoltán alkotásaiból. A művész színes, színpadi jelenetekre utaló, klasszicizáló alkotásai egy merész és újszerű festői törekvés képviselői, melyek az utóbbi időben sok szakmai vitára adtak lehetőséget, de a közönség egyértelműen mellette voksolt. A 35 festmény mellett 20 egyedi grafikai lap is látható. A bemutató október 13-ától 22-éig tekinthető meg.

Levéltári napok

A múzeumi hónap rendezvénysorozatán belül immáron hagyomány, hogy **levéltári napokat** is rendeznek szűkebb pátriánkban: a megyei tanács művelődésügyi osztálya, a Hazafias Népfront Csongrád megyei bizottsága, a TIT megyei szervezete, a makói és a csongrádi városi tanács, továbbá a Magyar Történelmi Társulat Csongrád megyei és szegedi csoportja, valamint a Csongrád Megyei Levéltár ma, szerdán, holnap, csütörtökön, és október 15-én, szombaton három városban szervezi meg a levéltári napok programjait.

Az idei levéltári napokat ma délelőtt fél 10-kor **Rákos Istvánné**, a megyei tanács művelődésügyi osztályának vezetője nyitja meg a Csongrád Megyei Tanács Oktatási és Továbbképzési Intézetében. Az újszegedi épületben ezután **Juhász Gyula** akadémikus, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója **Triantótló a párizsi békeszerződése** címmel tart előadást, délután 2 órától pedig **Szabolcs Ottó** kandidátus előadása következik, címe: **Hogyan írunk rólunk a külföldi tankönyvek?** A levéltári napok első napjától rendezik meg a Történelmi Társulat megyei csoportjának tisztújító közgyűlését is.

Képek a villamoson

Últunk a „kistanácskozóban” — parányi bizottsága a népfrontnak és meghívtak — hallgattuk a balesetek rémítő statisztikáit. 1986-ban 732 személyi sérüléses baleset, 52 halálos, 1987-ben 963 az összes, 72 a halálos. Boldog lehetek, hogy a Vársárhely—Szeged közti 47-esre ritkán visz utam, — akkor se biciklivel — mert ez a pár kilométer már olybá tűnik, mintha nem a haladásra, de a halálra készült volna. A lényeg: megyénk az „előkelő első” helyen áll az ország baleseti listáján, s hogy tovább cifrázzam, a közúton kárvallottak döntő többsége 60 éven fölül bízik. Vajon közülük hányan vannak, akik sosem karikáznak már Kopáncs, Kishomok felé a kiskertekbe? A gyermekbalesetek elemzésekor hasonlóképp szíszentünk. Pedig a rendőrség adatai korántsem teljesekek. Hiányzanak statisztikájukból esetek: a tornaórán elszendvedett ficamok, a fáramászó attrakciók törései, a liftajtóba szorult kis lábak, és még vajon mifélék?

Baleset-megelőzés. Az kérem, a világ legegyszerűbb dolga — ott a kistanácskozóban, az asztal mellől nézve. De ott is csak addig, míg az ember percekre elképzei az idült: autóban, gyalogosan villamoson és buszon közlekedünk, és utazunk figyelmesen, a szabályokat (a kánál számát levőket) betartjuk, vigyázunk önmagunkra, és a másira, a védtelen kisebbekre, öregjeinkre. Nem így van, persze, hogy nem így, mert mindenki siet, rohan, ideges türelmetlen, mert elavult az ország úthálózata, gépkocsiparkja, mert fűtőlünk az iratlan szabályokra, az olykor bugyuta, idétlen propagandára. (Lásd: tévéreklám-filmkockait, a biztosítókból stóckban tornyosuló felhívásokat, pályaudvarok elsárgult plakátjait. A

karszalagok — és prizmák vásárlására ösztönzik a diákokat. A november 1-jei határidőhöz kötött versenyen osztályok vehetnek részt, amelyekben a tanulók több mint fele megvásárolta a jelzések valamelyikét és ezt az osztályfőnök nyílt levelezőlapra igazolja...”) (A jutalom kétnapos kirándulás). Az egyik bizottsági tag rögtön elmondta, több mint száz forint a finn-alapanyag felhasználásával készült karszalag, s jó, ha egyáltalán kapni az üzletekben.

Mire végre eluralkodott volna a tehetetlenség érzete, szerencsére akkor szolt Kovács Katalin főorvosnő. Klubot forszírozott kisebb balesetet szenvedett gyerekek számára, elképzeléseinek igazí nívuma viszont új színtöltje lehetne a sekélyes baleset-megelőzési propagandának, de városunknak is: mindazok a szegedi gyerekek, akik szeretnek rajzolni, s van egy kis idejük a napközben vagy otthon, színez foghatnának és a témakörben szerzett emlékműveiket rajzlapra vehetnék. Ezeket a kis rajzokat, a legsikerültebbeket az egész város láthatná, a villamosokon, buszokon, mondjuk egy díszkötő hirdető fénymásolat mellett. Dicsőség lenne a szerzőnek (hisz természetesen a neve is szerepelne a képen) pluszmunkát nem adna az ötlet senkinek, mert a gyerekek maguk gondoskodnának a képek cserejéről. Ime, egy fillér nélkül önszervezésben létrejövő és nem fölülről működtetett látszatakció! Örvendünk volna, ha nem ebréd az újabb kétely: mi lesz, ha például a Szegedi Közlekedési Vállalat beleegyezik a rajzok reklámozásába — pénzért?

Kérem, ha a gyerekek kópgatnak a rajzokkal, fogadják őket — ingyen!

Mag Edit

Ki fizet, ki nem...

Ingyenes nálunk az egészségügyi ellátás? Bevált újságírói fordulattal azt mondhatnám, részint igen, másrészt nem. Ennek azonban semmi értelme. Különösen akkor, amikor kiderül, mert kiderült, hogy például az egyik munkásnak kell fizetnie a fogászati röntgenfelvételért, a másíknak viszont nem. Az ilyesmi rossz hangulatot szül, utánajárunk, mi is a helyzet?

Fogászati rendelő a szegedi kábelgyárban. Míg kint a folyosón várak a soromra, megtudom, itt nemcsak a házon belülieket, fogadják, hanem ide járnak fogorvoshoz a gyufagyáriak és a kéziszerszámgyáriak is.

Kertai György fogorvos sejtí, milyen ügyben járok.

— Mi abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy ezt a rendelőt a kábelgyár a saját pénzén alakította ki, az összes kiadásunkat itt fedezi. Jó ez, mert sokszor olyan anyagokat is megvásárolhatunk, amire esetleg a kórházi rendelőintézetekben nincs pénz, de manapság már a korszerű fogorvosi ellátás része. Több mint 1200 dolgozó tartozik a mi rendelőnkhez. Az itteni körzeti feladatok jó részét tehát nekünk kell ellátni. Így tehermentesítjük az „állami” rendelőket.

— „Ezért cserébe” önöknek fizetniük kell a központi rendelőben készített röntgenfelvételekért?

— Bennünket úgy tartanak számon, mint a maszekokat. Nem nagyon értem a logikát, hiszen itt épp olyan alapon folyik az ellátás, mint mondjuk a juttagyárban, ahol szintén én vagyok az üzemorvos. Ott nem kell a dolgozónak a zsebébe nyúlnia, itt viszont kénytelen fizetni. Először csekket kell kérnie, majd miután bizonyították, hogy legombolta a 150 forintot, szóba állnak vele, azaz elkészítik a felvételt.

— Nem próbálták ez ellen tenni valamit?

— Alapellátásról van szó, mégis igyekeznünk megérteni az egészségügy nehéz helyzetét. Csupán a megkülönböztetés tűnik visszásnak. Fizessen például mindkét helyen a beteg, vagy legyen ingyenes itt is, ott is ez a szolgáltatás. A dolgo-

Méregfog?

zók érthető módon háborognak. Egyetérték velük. Ezt a felemás helyzetet rendezni kell!

*

A fentiekre mit mond Németh Gizella, a kórházrendelőintézet igazgatóhelyettese?

— Hát ezres dolgozói létszám felett kaphat egy-egy vállalat önálló, állami egészségügyi keretet. Az állami egészségügyi hálózatban dolgozók fizetését a tanácsok adják, ezenkívül az összes költséget ők fedezik. Mi is fizetünk például a klinikától kért egyes vizsgálatokért. Gondolom, ez így igazságos.

— Az azonban talán nem, hogy az üzemeket egy kategóriába veszik a „magánpraxist” folytatókkal.

— Itt valóban úgy tűnik, jöghézag keletkezett. A kedvezmény nem vonatkozik mindenkire. Bár az az igazság, hogy mi 150 forintért csak a film árát számoljuk fel. A munkadíjat nem kérjük. Néhány munkahelyen az a gyakorlat, hogy a dolgozó kifizeti ugyan a telvé-

telt, de a gyár megtéríti ezt a kiadását.

— Ön szerint méltányos a megkülönböztetés?

— Én azt tudom, hogy igen csekély az az összeg, ami ebből a csatornából a mi kasszámba befolyik.

*

Amit pedig mi érzékelünk, az a közfelháborodás. A rendelőben 150 forint egy röntgenfelvétel, a maszek ugyanezt megcsinálja 70-ért. Ő a munkadíjat is felszámolja! (Talán nem ártana tőle valamiképp tanulnunk.) Aztán azt sem ártana eldönteni, kinek jár ugyanaz a szolgáltatás ingyen, és kinek nem! Meddig lehet ilyen áldozatokat elvárni a gyáraktól? Vagy miért nem követelünk mindenkitől?!

*

A kábelgyári fogorvosi rendelőbe járok megnyugtatóra, tolmácsolhatom a kábelgyár igazgatójának, Tombácz Józsefnek az ígéretét, miszerint keresik annak a lehetőségét, miként tudnák átvállalni a hátrányos megkülönböztetésből származó terheket. Közben, gondolom, az egészségügy is igyekszik eltávolítani ezt a méregfogat.

Bodzsár Erzsébet

Révai Józsefre emlékezünk

réség a Külföldi Bizottságban dolgozott.

A Szovjetunióból 1944 november 5-én érkezett Szegedre, és ettől kezdve az MKP Ideiglenes Központi Vezetőségében dolgozott. Megbízták egy demokratikus napilap megjelénésének előkészítésével. A Délmagyarország 1944. november 19-én a szervező Magyar Nemzeti Függetlenségi Front lapjaként jelent meg. Az MKP képviselőjében szerkesztője, neve 1945. április 7-ig szerepelt a lap címlapján. Az MNFF fő szervezője, és a koalíciót alkotó öt párt vezetői között az MKP-t ő képviselte. A népfrontos politika teoretikusa, a koalíciós pártharcok politikusa, tevékenységének fő színtere a Parlament lett.

Itt 1944. december közepétől 1958-ig Szegedet képviselte, a választókerület listavezetője, az MKP parlamenti frakciójának elnöke.

Kapcsolata Szegeddel mindvégig megmaradt. A Délmagyarországra számos alkalommal cikket írt. Nagygyűlések, ünnepi évfordulók, választási nagygyűlések, üzemi gyűlések vezérszónoka. Országos és helyi ügyekben itt is kifejtette véleményét. Sokszor megfordult Szegeden, élő kapcsolata volt a munkásokkal, ismerte Szeged haladó és munkásmozgalmi hagyományait, kapcsolatot talált az értelmiség jelentős helyi egyéniségeivel. Irodalmárként nagyra értékelte a város haladó irodalmi hagyományait.

Az idej hangversenyévad laminventio, a tökéletes társalgási technika zenekar szolista között, nem csupán gyönyörködtetés felső fokán, hanem egyúttal megrázó, mély költői tartalomnak is közvetítője. Bepillantást enged ez a muzsika a lélek napfény nélküli tartományába. A magány, a bérát szelid remegése, vagy a dacos felháborodás, keserű nekifeszülés, indulat számomra meghatározó hangulatok e remekműben. Mozart csupa dűr-világban ragvóg zongoraversenyei között csak két moll-hangnemt találunk. Ezt, s a d-moll koncertet Annál a Mozartnál, akinél a legkeservebb életszakaszában is mosolyog, s kacag a muzsika, hangsúlyozott

jelentősége van, amikor moll-hangnemre komorodik. Kiss Gyula előadásában éppen ezt a megdöbbentő drámai töltetet hiányoltuk. Nem mozgott honosan a gyönyörűségeen sok arcú hangulatgazdag témák világában. Az ő megfogalmazásának — s ez ellen a karmester sem tett semmit — nem volt hullámhossza a iaihangok felfogására. Éppen ezért fakónak, nem igazán kedvvel álmódottnak, hanem inkább elegánsan rutinossáknak tűnt ez az interpretáció, amely nem mutatta meg azokat a mélységeket és magasságokat, amelyeket Mozart génusza belelehel.

Nem így Schubert VII. szimfóniájának a tolmácsolása, amely viszont viaszként, kárpótlásként hatott. Nem, azaz utóbb szerzett tudomást Erdélyi Miklós Schubertől szóló könyvről, tehát arról, hogy megkülönböztetett érdeklődéssel fordul a komponista felé. Am abból is, ahogyan eldírálta életre keltette szimfóniáját, az első hangtól az utolsóig, egyértelműen világossá vált számomra, hogy az előadó teljes szívvel szereti ezt a kompozíciót, a legapróbb részleteiről is kedvvel teli, színes, árnyalt elképzelése van, egy szóval ellentétben a szolistával, otthonosan, bensőséges barátsággal mozog a műalkotás káprázatos, szép tájain. A grandiózus kompozíció érdekfeszítő, számos, különösen szépen megoldott részlettel (például a második tételben) andalító interpellációhoz nagyban hozzájárult a szegedi szimfonikusok mives közreműködése, főként a fafúvósok kiemelkedő szép szereplése.

Berényi Bogáta